

Handläggare
Nina Klinge-Nygård

Datum
2017-08-22

Diarienummer
KSN-2017-2936

Kommunstyrelsen

Ansökan om förlängning av bidrag för utvecklingsverksamhet för romsk inkludering

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås besluta

att ansöka om förlängning av bidrag för utvecklingsverksamhet för romsk inkludering, samt

att i det fall Uppsala kommun blir beviljad förlängning av bidrag, uppdra till socialnämnden att fortsatt ansvara för utvecklingsarbetet för romsk inkludering i enlighet med ansökan.

Ärendet

Sveriges regering har beslutat om en långsiktig strategi för romsk inkludering som gäller till och med 2032. Inom ramen för den utlyste kulturdepartementet år 2016 ett bidrag för utveckling av kommunal verksamhet för romsk inkludering för att intensifiera arbetet med romsk inkludering. Uppsala kommun sökte bidraget genom beslut i kommunstyrelsen den 6 april 2016 och beviljades bidrag för perioden 1 juni 2016 till 30 juni 2018. Socialnämnden ansvar för utvecklingsarbetet för romsk inkludering i enlighet med ansökan.

Uppsala kommun har i skrivelse från kulturdepartementet erbjudits att förlänga perioden som utvecklingskommun för ytterligare två år. Ansökan ska vara Regeringskansliet tillhanda senast den 5 oktober. Utlysningen återges i **bilaga 1**.

Beredning

Ärendet har beretts i samarbete mellan socialförvaltningen och kommunledningskontoret.

Föredragning

Uppsala kommun är utvecklingskommun för romsk inkludering sedan juni 2016. I ansökan att bli utvecklingskommun för romsk inkludering identifierade kommunen fyra områden att arbeta med: stärka civilsamhällets organisering, socialtjänst, arbetsmarknad samt utbildning

med fokus på grundskolan. Dessa områden identifierades på basen av kunskaper och erfarenheter från tidigare arbetsmarknadsprojekt och de behov minoriteten hade gett uttryck för i samråd och i det samhällsvägledande arbetet. Senare har också barns och ungas fria tid blivit en viktig del av arbetet.

I Uppsala kommun bor uppskattningsvis 200-400 personer tillhörande den nationella minoriteten romer. Det innefattar inte gruppen utsatta EU-medborgare. Kommunen har etablerad kontakt och håller samråd med resande, polska, svenska och finska romer samt romer från Balkan. Sedan 2014 finns en romsk samhällsvägledare och samordnare som arbetar med utvecklingen av den kommunala verksamheten för romsk inkludering.

I september 2016 hölls en workshop med representanter för nationella minoriteten romer som bekräftade en fortsatt inriktning på de tidigare fyra identifierade områdena. Under samma månad hölls en workshop med tjänstepersoner från de berörda förvaltningarna inom kommunen. Utifrån workshoparna arbetades en aktivitetsplan fram för Uppsala som utvecklingskommun för romsk inkludering. Aktivitetsplanen biläggs föreslagen ansökan i **bilaga 2**.

Arbetet med implementeringen av utvecklingsverksamheten för romsk inkludering i de kommunala verksamheterna enligt aktivitetsplanen har påbörjats under 2017. Perspektivet är långsiktigt och arbetet sker som ett samarbete mellan socialförvaltningen, utbildningsförvaltningen, arbetsmarknadsförvaltningen, kulturförvaltningen och kommunledningskontoret. Det är viktigt att säkerställa att kompetensen finns kvar i kommunens verksamheter även efter det att tiden som utvecklingskommun är över, vilket är en central tanke i arbetet med romsk inkludering.

Under 2017 har personal inom socialförvaltningen fått ta del av Socialstyrelsens utbildningsmaterial *I bemötandet tar framtiden form – Romsk inkludering*. För att sänka tröskeln att delta i samråd har en plattform och mötesplats kallad Kafé Romanó startats under året. Deltagarna får ta del av föreläsningar, seminarier och utbildningar. Uppsala kommun har också inlett ett samarbete med Uppsala Läns Bildningsförbund (ULB) inom ramen för arbetet med att stärka det romska civilsamhället. ULB har anställt en projektledare med romsk språk- och kulturkompetens.

Ekonomiska konsekvenser

Det ekonomiska stöd som ges en utvecklingskommun är 500 000 kr per år under två år. Medlen används till att täcka utbildnings- och kulturinsatser, metodarbete, processtöd, information, deltagande i konferenser och seminarier.

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Christoffer Nilsson
Chef kommunledningskontoret

Kulturdepartementet
Enheten för diskrimineringsfrågor

Till kommundirektören

Information om möjligheten att ansöka om förlängning av bidrag för utvecklingsverksamhet för romsk inkludering

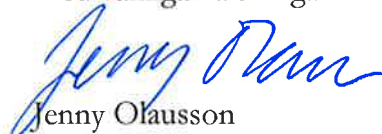
Den 26 maj 2016 fattade regeringen beslut om bidrag till fem kommuner för att under två år medverka i en utvecklingsverksamhet för romsk inkludering på kommunal nivå (dnr Ku2016/00159/DISK). I beslutet om bidrag anges att respektive kommun ska få möjlighet att vid behov ansöka om förlängning av bidraget, som längst i ytterligare två år.

Arbetet med att bygga upp en struktur i den kommunala förvaltningen för att förbättra romers inkludering och bedriva metodutveckling inom de områden som utpekats i strategin har nu pågått i ett år. Er kommun erbjuds härmed att ansöka om en förlängning av bidraget i två år fr.o.m. den 1 juli 2018. I ansökan ska ingå en kort beskrivning av inriktningen på kommunens arbete 2018–2020. I ansökan ska också ingå en redogörelse för det fortsatta behovet av medel för detta arbete.

Ansökan ska vara Regeringskansliet tillhanda senast den 5 oktober 2017 och skickas per post och digitalt till Kulturdepartementet, Enheten för diskrimineringsfrågor, 103 33 Stockholm, ku.registrator@regeringskansliet.se

Frågor besvaras av Maria Engvall, tfn: 08-405 51 04,
maria.engvall@regeringskansliet.se

Med vänliga hälsningar

Jenny Olausson
Departementsråd

Handläggare
Nina Klinge-Nygård
Emilia Huczko
Helene Löwgren

Datum
2017-08-22

Diarienummer
KSN-2017-2936

Kulturdepartementet
Enheten för diskrimineringsfrågor
103 33 Stockholm

Ert dnr: Ku2017/01593/DISK

Ansökan om förlängning av bidrag för utvecklingsverksamhet för romsk inkludering

Uppsala kommun ansöker om förlängning av bidrag för utvecklingsverksamhet för romsk inkludering för perioden 1 juli 2018 – 30 juni 2020.

I ansökan per 31 mars 2016 om att bli utvecklingskommun för romsk inkludering identifierade Uppsala kommun fyra områden att arbeta med: stärka civilsamhällets organisering; socialtjänst; arbetsmarknad och utbildning med fokus på grundskolan. Dessa områden definierades på basen av kunskaper och erfarenheter från tidigare arbetsmarknadsprojekt och de behov minoriteten hade gett uttryck för i samråd och i det samhällsvägläddande arbetet.

I september 2016 hölls en workshop med representanter för nationella minoriteten romer som bekräftade en fortsatt inriktning på de fyra identifierade områdena. Under samma månad hölls en workshop med tjänstepersoner från de berörda förvaltningarna inom kommunen. Med utgångspunkt i det workshoparna gav arbetades en aktivitetsplan fram för Uppsala som utvecklingskommun för romsk inkludering, vilken bifogas denna ansökan. Aktivitetsplanen är ett arbetsdokument som Uppsala kommun fortsätter arbeta efter under perioden 2018-2020. Den kan vid behov revideras.

Inriktning arbetet med romsk inkludering 2018-2020

Uppsala kommun har för avsikt att följa aktivitetsplanen i arbetet som utvecklingskommun under den resterande första perioden 2016-2018 och under den andra perioden 2018-2020. Fokus ligger fortsatt på de fyra ovan nämnda områdena, med vissa förtydliganden: stärka civilsamhällets organisering/demokratiskt inflytande och delaktighet; socialtjänst/kontakt med myndigheter; arbetsmarknad och skola. Numera är även barn och ungas fria tid och kulturcentrumen en viktig del av arbetet.

Arbetet samordnas av samordnaren för nationella minoriteten romer och den romska samhällsvägläddaren inom socialförvaltningen. De har ett uppdrag av socialnämnden att

fortsätta arbeta med romsk inkludering och utveckla arbetet med den nationella minoriteten romer. Arbetet med romsk inkludering inom Uppsala kommun sker i samarbete mellan socialförvaltningen, utbildningsförvaltningen, arbetsmarknadsförvaltningen, kulturförvaltningen och kommunledningskontoret, liksom tillsammans med nationella minoriteten romer.

Implementeringen av utvecklingsverksamhet för romsk inkludering i de kommunala verksamheterna har påbörjats under 2017 och aktiviteterna i planen kommer ta tid att genomföra. Arbetet är långsiktigt för att säkerställa att det kommer finnas kompetens kvar i organisationen även efter tiden som utvecklingskommun. Utbildningsinsatser och metodutveckling för personal inom socialtjänst, arbetsmarknad och skola kring romsk inkludering är centralt. Att arbeta för att skapa trygghet och tillit för de kommunala verksamheterna och verka för en ömsesidig respekt mellan romer och kommunala verksamheter är en grundläggande utgångspunkt i arbetet. Ett nära samarbete kring civilsamhällets organisering med Uppsala Läns Bildningsförbund (ULB) har inletts och kommer att fortsätta. ULB har anställt en person med romsk bakgrund för arbetet.

Det fortsatta behovet av medel

Utbildningsinsatser, processledning och metodutveckling har krävt större delen av de tilldelade medlen under 2016-2017. Under 2018-2020 kommer medel krävas för fortsatta utbildnings- och kulturinsatser, processtöd, deltagande i konferenser och möten både för kommunens personal och för de romer som deltar. Vi utesluter inte att anställning av person med romsk kultur- och språkkompetens kommer bli aktuell.

Denna ansökan är förankrad hos de romer som deltar i Kafé Romanó och är de som regelbundet deltar i samråd.

Marlene Burwick
Kommunstyrelsens ordförande

AKTIVITETSPLAN

UPPSALA EN UTVECKLINGSKOMMUN FÖR ROMSK INKLUDERING 2016-2018

Denna aktivitetsplan baseras på resultat från workshops med representanter från den nationella minoriteten romer den 11 september, workshop med tjänstepersoner den 19-20 september 2016, remissrundor samt på arbete genomfört av samordningsgruppen. Aktivitetsplanen är ett arbetsdokument under den period som Uppsala är en utvecklingskommun för romsk inkludering.

1. Inledning nationell strategi

Regeringen har på initiativ av EU upprättat en långsiktig strategi för romsk inkludering under 2012–2032. Den tjugoföråriga strategin görs inom ramen för den minoritetspolitiska strategin och ska ses som en förstärkning av minoritetspolitiken. Målgruppen är framför allt de romer som befinner sig i ett socialt och ekonomiskt utanförskap och är utsatta för diskriminering. Hela genomförandet av strategin ska präglas av romsk delaktighet och romskt inflytande med kontinuerlig uppföljning av romers tillgång till de mänskliga rättigheterna på lokal, regional och nationell nivå.

Det övergripande målet är att den rom som fyller 20 år 2032 ska ha likvärdiga möjligheter i livet som den som är icke-rom. Strategin har sin utgångspunkt i olika rättigheter enligt internationella överenskommelser om mänskliga rättigheter, dvs. rätten till utbildning, arbete, bostad, bästa möjliga hälsa, social omsorg och trygghet, språk, kultur samt föreningsfrihet.

Kulturdepartementet har regeringsansvaret för strategin och har i sin tur gett Länsstyrelsen i Stockholms län i uppdrag att samordna uppföljningen av den tjugoföråriga strategin för romsk inkludering.

Kommunerna har en central roll i arbetet med att förbättra romers situation eftersom de ansvarar för verksamheter som är avgörande för romers möjligheter till inkludering. Det är därför nödvändigt att involvera den lokala nivån i den tjugoföråriga strategin och att kommunerna tar ansvar för att i sina ordinarie verksamheter uppmärksamma och säkerställa romers tillgång till sina rättigheter.

Regeringen har under en period (2016 – 2018) beslutat att fem utvecklingskommuner för romsk inkludering får ekonomiskt stöd för att bygga upp en struktur eller motsvarande långsiktiga lösningar i den kommunala förvaltningen för att förbättra romers inkludering inom framför allt områdena utbildning, arbete, hälsa och social omsorg. Utgångspunkt ligger i Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter och med särskilt fokus på principen om icke-diskriminering, jämställdhet och barns rättigheter.

2. Bakgrund om Uppsala kommuns arbete

Utvecklingskommun för romsk inkludering

Uppsala blev under 2016 utvald som en av fem utvecklingskommuner för arbetet med romsk inkludering. Syftet med åtgärderna i utvecklingskommuner är att överbrygga den ömsesidiga förtroendeklyfta som finns mellan romer och det offentliga och som hindrar romer från att delta fullt ut i samhället.

Arbetet med romsk inkludering är rättighetsbaserat med syfte att målgruppen inte ska drabbas av diskriminering och antiziganism. Uppsala kommun startar av det skälet ett rättighetsbaserat utvecklingsarbete. Syftet är att utveckla kvaliteten på det stöd som den nationella minoriteten romer kan erhålla från kommunen. Inom ramen för aktivitetsplanen kommer kommunen att sprida kunskap om romsk historia, kultur och romers livssituation till kommunanställda och skolelever.

För att arbetet ska uppnå hållbara och långsiktiga resultat har det varit av stor vikt att utveckla en plan tillsammans med romer genom en tydlig och välförankrad aktivitetsplan. Dessutom finns en samordningsgrupp som ser till att planen genomförs och att resultat kontinuerligt följs upp. Samordningsgruppen består av samordnaren för nationella minoriteten romer, den romska brobyggaren/samhällsvägledaren samt utvecklingsledare för nationella minoriteter i kommunen.

Romsk brobyggare i Uppsala kommun

Dåvarande utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden anställde i augusti 2014 en romsk brobyggare samt en samordnare för nationella minoriteten romer. Båda dessa medarbetare har bred erfarenhet av romsk inkludering genom bland annat att tidigare ha arbetat i arbetsmarknadsprojektet Romanè Buča som avslutades i juni 2014. Den romska brobyggaren, som själv är rom, har genomgått en romsk brobyggartutbildning på Södertörns Högskola med inriktning mot socialtjänst och hälso- och sjukvård. Denna högskoleutbildning har getts på uppdrag av Socialstyrelsen och syftar till att romska brobyggare ska fungera som en länk mellan enskilda individer och offentlig verksamhet. Utbildningen inkluderar bland annat social omsorg, samhälls- och bemötandefrågor, rasism, antiziganism, romsk kultur och historia samt livssituation inom alla romska grupper. Brobyggarna är verksamma inom förskola, skola, social omsorg eller arbetar med frågor som relaterar till dessa verksamheter.

En framgångsfaktor i Romanè Buča var den modell för romsk brobyggare som man utvecklade i projektet och som byggde på att man arbetade tätt ihop med övriga professioner.

Sedan årsskiftet 2015 tillhör romsk brobyggare och samordnare för den nationella minoriteten romer organisatoriskt avdelning för systemledning inom socialförvaltningen och har uppdrag av socialnämnden att arbeta med romsk inkludering och utveckla arbetet med den nationella minoriteten romer. Arbetet med romsk inkludering sker i samverkan med kommunens utvecklingsledare för nationella minoriteter vid kommunledningskontoret samt i nära samverkan med berörda förvaltningar.

Det fortsatta arbetet med romsk inkludering

Kommunstyrelsen har beslutat att det samordnande utvecklingsarbetet för Uppsala som utvecklingskommun för romsk inkludering organisatoriskt ska samordnas av socialnämnden.

En styrgrupp ska bildas för arbetet med genomförandet av aktivitetsplanen med personer från utbildnings-, kultur-, social- och arbetsmarknadsförvaltningen samt från kommunledningskontoret och samordningsgruppen. Syftet med styrgruppen är att stötta genomförandet av aktivitetsplanen och att se till att målen och aktiviteterna blir en naturlig del av den kommunala verksamheten. En referens- och arbetsgrupp ska bildas för att säkerställa en aktiv delaktighet av målgruppen samt för en god dialog med operativ verksamhet. Den ska bestå av representanter från såväl målgruppen som nyckelpersoner från respektive förvaltning. Syftet är att få ett gott målgruppsperspektiv genom aktiv inkludering, målgruppen ska kontinuerligt kunna ge råd till arbetsgrupper.

3. Planeringsprocessen

Delaktighet har varit ett nyckelord vid framtagande av aktivitetsplanen. Planen togs i ett första steg fram av målgruppen vid en workshop med representanter från svenska romer, finska romer, romer från Balkan, polska romer och resandefolket. Därefter arrangerades en till workshop* då en bred grupp representanter från kommunal verksamhet föreslog aktiviteter baserat på målgruppens

önskemål. För att slutligen sammanställa de sista delarna av planen med resultaten från de två tidigare nämnda workshops bildades en samordningsgrupp med romsk brobyggare, samordnare för nationella minoriteten romer och kommunens utvecklingsledare för nationella minoriteter.

För att säkerställa att planen håller måtten avseende mål- och resultatstyrning har samordningsgruppen haft stöd av en processledare och tillämpat planeringsmetoden LFA (The Logical Framework Approach). En metod med vilken man i olika steg med bred delaktighet tar fram planer.

Målgruppen och personal som arbetar inom nedan nämnda förvaltningar har som nämnts varit delaktiga i framtagandet av aktivitetsplanen genom planeringsworkshops samt vid remissrundor. En dialog om aktivitetsplanen med målgruppen har även skett genom den romska brobyggaren på Kafé Romano, vilket är en plattform och mötesplats för alla romer folkbokförda i Uppsala.

Aktivitetsplanen ska säkerställa att arbetet med romsk inkludering lever vidare inom kommunen även efter tiden som utvecklingskommun och blir en naturlig del av det löpande arbetet.

Uppsala kommun har som utvecklingskommun för romsk inkludering valt att inledningsvis arbeta inom fyra nedanstående ämnesområden, alla viktiga områden enligt kulturdepartementets strategi för romsk inkludering.

1. Stärka civilsamhällets organisering/demokratiskt inflytande och delaktighet
2. Socialtjänst/kontakt med myndigheter
3. Arbetsmarknad/sysselsättning
4. Skola/utbildning (förskola, grundskola och gymnasium)

** (På workshop och i arbetet med aktivitetsplanen deltog tjänstepersoner från utbildning-, kultur-, social- och arbetsmarknadsförvaltningen samt från kommunledningskontoret)*

4. Situationsanalys

För att finna relevanta mål och aktiviteter för dessa områden genomfördes situationsanalyser vid planeringsworkshops med såväl målgruppen som med tjänstepersoner. Deltagarna vid workshoparna fick frågeställningarna;

- a) "Vilka är utmaningarna för er i målgruppen inom vart och ett av dessa fyra områden (stärka civilsamhällets organisering/demokratiskt inflytande och delaktighet, socialtjänst, arbetsmarknad samt skola)?"
- b) "Vilka är utmaningarna att på bästa sätt stödja målgruppen inom dessa fyra ovan områden?"

Situationsanalyserna, dvs. dels den som målgruppen gjorde och den som personal inom kommunen genomförde, låg sedan som grund för målformulering och de förslag på aktiviteter som målgruppen och tjänstepersoner föreslagit och beskrivs i texten nedan.

5. Mål, aktiviteter och ansvarsfördelning för Uppsala kommun

Planens mål, aktiviteter och ansvarsfördelning presenteras i texten på kommande sidor.

Aktivitetsplanen har tre nivåer på mål: vision, övergripande mål och delmål.

Visionen för aktivitetsplanen är att *"Den rom som fyller 20 år 2032 ska ha likvärdiga möjligheter i livet som den som är icke-rom"* (denna vision är den som nämns i den nationella strategin för romsk inkludering).

Aktivitetsplanens övergripande och långsiktiga mål är formulerade utifrån den ansökan om bidrag för utveckling av kommunal verksamhet för romsk inkludering som kommunstyrelsen beslutat den 6 april 2016 att inlämna till Kulturdepartementet. Och från regeringens beslut den 26 maj 2016 om att bevilja Uppsala kommun bidrag för att bygga upp en struktur i den kommunala förvaltningen för att förbättra romers inkludering. Samt utifrån genomförda situationsanalyser vid planeringsworkshops med såväl målgruppen som med tjänstepersoner.

De övergripande och långsiktiga målen är att överbrygga den ömsesidiga förtroendeklyfta som finns mellan romer och det offentliga och som hindrar romer från att delta fullt ut i samhället och att säkerställa inkludering av romer genom likvärdig tillgång till mänskliga rättigheter. Aktiviteterna i planen beräknas leda till minskat utanförskap bland gruppen romer.

Enligt mål och budget 2017 ska Uppsala vara ett föredöme när det gäller skyddet av de mänskliga rättigheterna. Utifrån ett inkluderande och normkritiskt förhållningssätt ska klyftorna mellan människor och områden minska.

Regeringens önskan är att den tjugoåriga strategin för romsk inkludering så långt som möjligt bedrivs inom ordinarie verksamhetsområden och strukturer. Denna aktivitetsplan är utvecklad av målgruppen och av tjänstepersoner i kommunen som en del av den ordinarie verksamheten inom respektive förvaltning. Merparten av arbetet kommer att ske i verksamheterna och koordineras och följas upp av samordningsgruppen.

Ekonomi

Som utvecklingskommun för romsk inkludering beviljas Uppsala kommun ett bidrag från regeringen med 500 000 kr/år under två år (Ku2016/00159/DISK

<http://www.regeringen.se/regeringsuppdrag/2016/06/bidrag-till-utvecklingskommuner-for-romsk-inkludering/>. Bidraget ska användas till att bedriva metodutveckling och bygga upp en struktur i den kommunala förvaltningen för att förbättra romers inkludering inom de områden som utpekats i regeringens strategi för romsk inkludering. Regeringen poängterar att romsk delaktighet och inflytande ska säkerställas i utvecklingsarbetet och kommunerna ska säkerställa en långsiktighet i arbetet.

DELMÅL OCH AKTIVITETER

ÄMNESOMRÅDE 1

CIVILSAMHÄLLETS ORGANISERING/DEMOKRATISKT INFLYTANDE OCH DELAKTIGHET

Utredningar gjorda av bland annat kulturdepartementet och Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) kring utanförskap har visat att ett viktigt sätt att säkerställa delaktighet och inflytande är att skapa goda förutsättningar för det romska civila samhället att bilda välfungerande föreningar. Målgruppen i Uppsala har dessutom själv uttryckt ett stort intresse för att bilda *en gemensam* romsk förening.

Följande aktiviteter har föreslagits av målgrupp och tjänstepersoner i kommunen. Detta första område, civilsamhällets organisering, sköts av praktiska skäl inledningsvis till stor del av samordningsgruppen tillsammans med berörda förvaltningar och civilsamhället. Övriga tre områden, socialtjänst, arbetsmarknad och skola sköts av respektive förvaltning.

CIVILSAMHÄLLETS ORGANISERING/DEMOKRATISKT INFLYTANDE och DELAKTIGHET Samordningsgruppens ansvar	
AKTIVITETER	ANSVAR
1 a. Fortsatt arrangera Kafé Romano, en plattform och mötesplats för alla romska grupper. Anordna föreläsningar, seminarier, möten, utbildningar och filmvisning m.m. inom angelägna frågor och områden såsom skola, arbetsmarknad, socialtjänst, hälsofrågor, kultur och övriga samhällsfrågor. Bjud in föreläsare utifrån målgruppens önskemål och behov.	1 a. Romsk brobyggare/samhällsväglare i samverkan med målgruppen samt berörda förvaltningar och relevanta intressenter.
1 b. Fortsatt erbjuda målgruppen stöd och rådgivning kring kommunala frågor (samhällsvägledning) 2ggr/vecka.	1 b. Romsk brobyggare/samhällsväglare

<p>1 c. Identifiera romska föreningar i Uppsala. Se över vilka föreningar som eventuellt är verksamma samt deras respektive verksamheter.</p>	<p>1 c. Romsk brobyggare/samhällsväglare</p>
<p>1 d. Undersöka möjligheten att bilda en gemensam förening för alla romska grupper bofasta i Uppsala.</p> <p>Exempel på syfte/innehåll till föreningen:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Uppmuntra målgruppen att identifiera problem- och utvecklingsområden viktiga för romsk inkludering (målgruppen har t.ex. föreslagit att mer inflytande från romska ungdomar behövs för att nästa generation romer ska få bättre villkor). * Arrangera utbildning i föreningskunskap. * Erbjuder samhällsorientering för medlemmar i den eventuella romska föreningen för att stärka målgruppen (empowerment). 	<p>1 d. Romsk brobyggare/samhällsväglare tillsammans med målgruppen</p> <p>Samverka med KTF, Uppsala Läns Bildningsförbund</p> <p>Romsk brobyggare/samhällsväglare i samverkan med Uppsala Läns Bildningsförbund och berörda förvaltningar.</p>
<p>1 e. Starta en ungdomsgrupp för romska ungdomar för att diskutera ungdomsfrågor (romska barn och ungdomar ska få ett större inflytande och för att nästa generation romer ska få bättre villkor).</p>	<p>1 e. Romsk brobyggare/samhällsväglare tillsammans med målgruppen.</p> <p>Samverka med KTF och Uppsala Läns Bildningsförbund.</p>

<p>1 f. Uppmuntra och stötta romska ungdomar som är medlemmar på fritidsgårdar att bilda en gemensam ungdomsförening.</p> <p>Initiera och upprätthålla kontakt med romsk brobyggare för att identifiera utvecklingsområden samt att säkerställa mer inflytande från romska ungdomar.</p> <p>Förhoppningen är att denna förening kan bidra med en referens- och arbetsgrupp som ska aktivt verka för intressebaserade aktiviteter och romsk inkludering utifrån ungdomsperspektiv.</p> <p>Verka för att romska barn har större tillgång till fritidsaktiviteter.</p>	<p>KTF - Fritid Uppsala</p>
<p>1 g. Planera och genomföra temaveckor på fritidsklubbar och fritidsgårdar i anslutning till romska minnes- och högtidsdagar.</p> <p>Uppmärksamma romsk kultur, historia och romers livssituation genom temautställningar och kulturella aktiviteter.</p>	<p>KTF - Fritid Uppsala</p>
<p>1 h. Genom romsk brobyggare bjuda in romska barn och föräldrar till öppet hus på fritidsklubbar och fritidsgårdar i syfte att inkludera och möjliggöra större tillgång för målgruppen till fritidsaktiviteter.</p>	<p>KTF - Fritid Uppsala</p>

<p>1 i. Representanter från föreningen deltar regelbundet i samrådsmöten med kommunen, som hålls minst en gång i halvåret eller vid behov. De som deltar i samråd ska återkoppla till målgruppen respektive till relevant ansvarsområde inom kommunen.</p>	<p>1 i. Romsk brobyggare/samhällsväglare i samverkan med målgruppen, samordnare för nationella minoriteten romer.</p>
<p>1 j. Undersöka om föreningen kan inspirera till hälsosamtal samt att utbilda romska hälsoinspiratörer.</p>	<p>1 j -m. Romsk brobyggare/samhällsväglare i samverkan med Uppsala Läns Bildningsförbund.</p>
<p>1 k. Samla romska kvinnor och eventuellt starta en förening med romska kvinnor. Lyfta deras livssituation och specifika behov. Betoning på hälsa (också kopplat till delområde 2 i aktivitetsplanen).</p>	
<p>1 l. Uppmärksamma romsk kultur, historia och romers livssituation genom temautställningar, kulturella aktiviteter och uppmärksamma särskilda dagar (t.ex. 27/1, 8/4, 29/9).</p>	<p>1 l. Romsk brobyggare/samhällsväglare och samordnare för nationella minoriteten romer. I samverkan med målgruppen och med KTF, UBF, KLL, och Uppsala Läns Bildningsförbund. Samverka med kommunikatör, pressavdelning och webbredaktion.</p>

Intressenter:

Relevanta intressenter som bör involveras för att stärka romsk inkludering i Uppsala är bland annat: Uppsala Läns Bildningsförbund (ULB) och alla dess medlemsorganisationer (studieförbund, folkhögskolor och länsbibliotek), SISU Uppland (idrottsrörelsens studieförbund i Uppland), Antidiskrimineringsbyrån i Uppsala (ADU), Barnombudsmannen i Uppsala, olika professionella yrkesgrupper, Uppsala Universitet, Region Uppsala, Upplandsmuséet, Forum För Levande Historia, Utbildningsradion, Minoritet.se, Skolverket, Socialstyrelsen, Svenska kyrkan och andra kyrkliga sammanslutningar.

ÄMNESOMRÅDE 2

SOCIALTJÄNST/KONTAKT MED MYNDIGHETER

Inledning socialtjänst/kontakt med myndigheter

Regeringen skriver i den nationella strategin att det krävs ett långsiktigt arbete inom många områden för att romer ska få bättre hälsa och den sociala delaktigheten ska öka. Det av riksdagen fastställda målet för individ- och familjeomsorgen är att stärka förmågan och möjligheten till social delaktighet för människor i ekonomiskt och socialt utsatta situationer, samt att stärka skyddet för utsatta barn. Detta gäller befolkningen i stort och innefattar därigenom naturligtvis också romer. I detta arbete anser regeringen att det är viktigt att få en bättre bild av romska kvinnors livssituation och hälsa. Kommuner bör identifiera vilket stöd kvinnorna får i dag och vilken kännedom de har om befintligt stöd från samhället.

Några av de vanligaste anmälningsorsakerna till socialtjänsten när det gäller romska barn är problem i och frånvaro från skolan. Delegationen för romska frågor har genom sina kontakter med kommuner erfarit att många romer upplever att det finns oklarheter i deras möten med socialtjänsten när de söker bistånd och försörjningsstöd. Diskrimineringsombudsmannen anger att det saknas kunskap om diskriminering inom socialtjänsten, men att genomgången av anmälningarna har synliggjort strukturer som kan bidra till att romer inte alltid har tillgång till socialtjänstens verksamhet på lika villkor som övriga befolkningen.

Regeringen anser att det är angeläget att ge stöd till- och utbilda personal inom socialtjänsten i frågor om bland annat romers rättigheter, kultur, historia, livssituation m.m. liksom att utveckla arbets sätt som bidrar till att öka tilliten mellan personalen inom socialtjänsten och romer.

Det övergripande målet för romsk inkludering inom det sociala området, och som togs fram av personal från socialförvaltningen under workshopen, är att personer (barn, ungdomar, äldre, kvinnor och män) som tillhör den nationella minoriteten romer får det stöd och den hjälp de behöver inom socialtjänstområdet i likhet med alla andra i samhället.

Följande aktiviteter har föreslagits av målgruppen och av personal inom socialförvaltningen som deltog i workshopen. De grönmarkerade målen är personal inom socialtjänstens ansvar och det blåmarkerade är samordningsgruppens ansvar.

Delmål 1: Stärkt kunskap om romsk historia, kultur och romers livssituation bland personal inom socialtjänsten	
Målgrupp: Personal inom socialtjänst och den nationella minoriteten romer boende i Uppsala	
AKTIVITETER	ANSVAR
1.1 Sprida information till personal inom socialtjänst om aktivitetsplanen och Uppsala som utvecklingskommun för romsk inkludering.	1.1 SCF Samverkan med samordnare för nationella minoriteten romer och romsk brobyggare.

1.2 Implementering av Socialstyrelsens utbildningsmaterial " <i>I bemötandet tar framtiden form</i> " samt föreläsning för personal inom socialtjänsten av romska föreläsare.	1.2 SCF Samverkan med samordnare för nationella minoriteten romer, romsk brobyggare och Socialstyrelsen. Respektive avdelningschef ansvarar för att medarbetarna tar del av den utbildning som ges.
1.3 Information/föreläsning om romsk historia och romers livssituation på API, APT och/eller planeringsdag.	1.3 SCF Samverkan med samordnare för nationella minoriteten romer och romsk brobyggare. Nyckelpersoner på respektive enhet ansvarar för att lyfta frågan på enheter.
1.4 Använd de mötesplatser som finns till dialog som till exempel Kafé Romano.	1.4 SCF I samverkan med romsk brobyggare/samhällsväglare som bjuder in personal till Kafé Romano.

Delmål 2: Jämlikt bemötande inom socialtjänsten av den romska målgruppen	
Målgrupp: Personal inom socialtjänsten och den nationella minoriteten romer boende i Uppsala	
AKTIVITETER	ANSVAR
2.1 Brukarråd på Kafé Romano för att i dialogform ta upp identifierade problem och utvecklingsområden rörande t.ex. missbruksvård, försörjningsstöd, anmälningskyldighet och frivillighet.	2.1 SCF I samverkan med romsk brobyggare/samhällsväglare.
2.2 Tidiga förebyggande insatser vid t.ex. orosanmälan avseende barn eller missiv om hyresskuld.	2.2 SCF/mottagning IFO – barn och unga samt boendeenheten. Använd romsk brobyggare/samhällsväglare som resurs- och kunskapsstöd. <i>OBS! Avidentifiera ärendet. Om romsk brobyggare är med vid besök är det alltid utifrån den enskildes önskan och den enskildes samtycke ska alltid inhämtas.</i>
2.3 Rätt stöd till personer utsatta för våld i nära relation.	2.3 SCF/enhetschef vid Nexus. Samverka med romsk brobyggare/samhällsväglare och samordnare för nationella minoriteten romer.
2.4 Använd romsk brobyggare/samhällsväglare vid klientbesök eller som resurs- och kunskapsstöd. <i>OBS! Avidentifiera ärendet.</i>	2.4 Socialsekreterare tar kontakt med romsk brobyggare/samhällsväglare. <i>OBS! Om romsk brobyggare är med vid besök är det alltid utifrån den enskildes önskan och den enskildes samtycke ska alltid inhämtas.</i>

Delmål 3: Stärkt kunskap inom målgruppen om socialtjänsten och sociala frågor

MÅLGRUPP: Den nationella minoriteten romer boende i Uppsala

AKTIVITETER	ANSVAR
3.1 Informationsträffar med olika delar av socialtjänsten och information om vilka olika insatser som finns inom SCF.	3.1 – 3.2 Romsk brobyggare samlar in behov från målgruppen och bjuder in relevanta aktörer/kontaktpersoner inom SCF till Kafé Romano.
3.2 Samhällsinformation, som t.ex. besvärshänvisning på Kafé Romano.	
3.3 Informera målgruppen om att information finns på hemsidan www.uppsala.se (samhällsinformation på lätt svenska).	3.3 Kommunikatör SCF, AMF som ansvarar för webben.
3.4 Informationsbroschyrer på lätt svenska och romani chib om socialtjänstens olika verksamhetsdelar. Rolls-ups om arbetet med romsk inkludering.	3.4 SCF Samverkan med kommunikatörer inom SCF och AMF.

Relevanta intressenter inom socialtjänstområdet: Socialförvaltningen, Arbetsmarknadsförvaltningen, Socialstyrelsen, Skolverket, Forum för Levande Historia, Upplandsmuséet, Utbildningsradion, Minoritet.se, Kulturrådet, Uppsala Läns Bildningsförbund (ULB) med studieförbund, Antidiskrimineringsbyrån i Uppsala (ADU), Barnombudsmannen i Uppsala, kyrkornas sociala- och diakonala arbete, romsk brobyggare och samordnare för nationella minoriteten romer.

SOCIALTJÄNST	
SAMORDNINGSGRUPPENS ansvar. Åtgärder som samordningsgruppen kommer att genomföra som stöd till målgruppen och personal inom socialtjänsten	
AKTIVITETER för samordningsgruppen	ANSVAR
2 a. Informera personal inom socialförvaltningen om att Uppsala är en utvecklingskommun för romsk inkludering via Insidan, delta på APT, API, övriga möten m.m.	2 a. SCF Samordnare för nationella minoriteten romer, romsk brobyggare/samhällsväglare och kommunikatör inom SCF.
2 b. Samhällsvägledning till målgruppen: Samordningsgruppen ser över vilket samhällsorienteringsmaterial som finns samt vilka relevanta föreläsare som kan bjudas in till Kafé Romano.	2 b. – 2 i. SCF Samordnare för nationella minoriteten romer och romsk brobyggare/samhällsväglare.
2 c. Kontakta romska kvinnojourer samt Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige (Roks), HVB med kunskap om målgruppen (med anledning av aktivitet 2.3 ovan).	
2 d. Sprida information från de erfarenheter som kvinnojourer med flera har till handläggare inom socialtjänsten. Sprida information, erfarenhetsutbyte, rapporter inom området från bland annat Socialstyrelsen m.m. till handläggare inom socialtjänsten.	
2 e. Ordna studiebesök inom området i bland annat tidigare pilotkommuner för romsk inkludering.	
2 f. Anordna utbildningsinsatser för personal inom socialtjänsten med utredare från Socialstyrelsen, kring Socialstyrelsens utbildningsmaterial om <i>"I bemötandet tar framtiden form"</i> .	
2 g. Bjud in personer från målgruppen för föreläsningar och utbildning för personal inom socialtjänsten kring romers historia och livssituation.	

<p>2 i. BARN: Samverka med bland annat elevhälsan, Barnombudsmannen i Uppsala (för stöd i arbetet kring barns rättigheter).</p>	
<p>2 j. Anordna möten mellan socialtjänst från Uppsala kommun och andra kommuner som har beprövad erfarenhet, som till exempel Stockholm och Malmö avseende missbrukarvård.</p>	<p>2 j. Samordningsgruppen undersöker vilka andra kommuner som har relevant kunskap och erfarenhet att ha arbetat inom beroendevård och med målgruppen samt tar kontakt med personer i målgruppen romer som är insatta i frågan.</p>
<p>2 k. Se över den information som finns på www.uppsala.se och Insidan. Vilken information bör finnas och är den anpassad till målgruppen? På lätt svenska och på romani chib. Framförallt inom de områden som omfattas av aktivitetsplanen (på sikt ska den sidan länkas till en facebookside). På berörd FB sida ska information samlas som berör området. Göra informationsfilmer på webben till målgruppen.</p>	<p>2 k. Romsk brobyggare och samordnare för den nationella minoriteten romer i samverkan med kommunikatör SCF/webbredaktionen samt kommunikatör KTF för att nå ut till bibliotek, kulturcentra.</p>
<p>2 l. Bilda en referensgrupp där representanter från socialtjänst och från målgruppen ingår.</p>	<p>2 l. Samordnare för nationella minoriteten romer och romsk brobyggare.</p>
<p>2 m. Utse kontaktpersoner inom socialtjänstens olika ansvarsområden som t.ex. specialisthandläggare.</p>	<p>2 m. Samordnare för nationella minoriteten romer.</p>

ÄMNESOMRÅDE 3

ARBETSMARKNAD

Inledning arbetsmarknad/sysselsättning

Arbete är ett centralt åtgärdsområde för att bryta romers utanförskap. Romers möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden måste därför förbättras och särskilt unga romers möjligheter. Kommunerna har en central roll när det gäller romers möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden och att följa upp sysselsättningsgraden bland romer.

Delegationen för romska frågor har föreslagit följande målsättning inom arbetsmarknadsområdet: fler romer ska kunna försörja sig själva, diskriminering av romer på arbetsmarknaden ska upphöra, fler romer ska starta och driva företag, fler romer ska vara anställda inom stat och kommun, romska kvinnor ska ha bättre förankring på arbetsmarknaden, arbetslösheten bland romer ska inte avvika från arbetslösheten i genomsnitt och romska ungdomar ska vara lika etablerade på arbetsmarknaden som ungdomar i genomsnitt. Regeringens förslag är att ett systematiskt arbete för att stödja romers etablering på arbetsmarknaden bör i samråd med romer påbörjas i de kommuner som deltar som pilot- respektive utvecklingskommuner för romsk inkludering. Arbetsförmedlingen bör få i uppdrag att samverka med dessa kommuner.

Det övergripande målet inom arbetsmarknadsområdet i arbetet för romsk inkludering är att stärka förutsättningarna för målgruppen den nationella minoriteten romer att komma i egen försörjning. Målet togs fram av personal från arbetsmarknadsförvaltningen under workshopen.

Följande aktiviteter har föreslagits av målgruppen och av personal inom arbetsmarknadsförvaltningen. De grönmärkade målen är personal inom arbetsmarknadsförvaltningens ansvar och det blåmärkade är samordningsgruppens ansvar.

Delmål 1: SAMHÄLLSORIENTERING	
Förbättrad samhällsorientering riktad till målgruppen vid behov	
Målgrupp: Den nationella minoriteten romer	
AKTIVITETER	ANSVAR
Aktiviteter ska genomföras med hänsyn till mäns, kvinnors och ungdomars olika behov och livsvillkor i målgruppen.	
1.1 Målgruppen ska ha kännedom om Arbetsmarknadsförvaltningens utbud av stöd och insatser. Information på Navet och genom plattformen Kafé Romano.	1.1 Respektive avdelningschef AMF, samordnare nationella minoriteten romer och romsk brobyggare.

Delmål 2: KUNSKAP Stärkt kunskap om romsk historia, kultur och romers livssituation bland personal MÅLGRUPP: Personal inom arbetsmarknadsområdet inklusive försörjningsstöd	
AKTIVITETER	ANSVAR
2.1 Information/föreläsning/utbildning om romsk historia, kultur och romers livssituation.	2.1 AMF Samverkan med samordnare för nationella minoriteten romer och romsk brobyggare. Respektive avdelningschef ansvarar för att medarbetarna tar del av den utbildning som ges.
2.2. Implementering av Socialstyrelsens utbildningsmaterial " <i>I bemötandet tar framtiden form</i> ". Samt föreläsning för anställda med romska föreläsare.	2.2 AMF Samverkan med samordnare för nationella minoriteten romer, romsk brobyggare och Socialstyrelsen. Respektive avdelningschef ansvarar för att medarbetarna tar del av den utbildning som ges.

Delmål 3: GRUNDFÖRUTSÄTTNINGAR att komma in på arbetsmarknaden Stärkta praktiska grundförutsättningar för målgruppen att närma sig arbetsmarknaden Målgrupp: Den nationella minoriteten romer	
AKTIVITETER	ANSVAR
Aktiviteterna ska genomföras med hänsyn till mäns och kvinnors olika behov och livsvillkor i målgruppen.	
3.1 Utreda och eventuellt bereda möjlighet för målgruppen att få ta del av Navets insatser och stöd oavsett försörjning vid söktillfället och under insatsperiod.	3.1 AMF ledningsgupp.
3.2 Inleda dialog med AF om samverkan kring målgruppen (för att kunna erhålla fortsatt stöd).	3.2 Avdelningschefer inom AMF. Lämpligt forum är arbetsmarknadsrådet eller andra samverkanskanaler. Ta hjälp av samverkanskoordinator. Särskilt lyssna efter hur AF arbetar med minoritetslagstiftningen och den nationella minoriteten romers särskilda förutsättningar.
3.3 Säkerställa att målgruppen löpande informeras om kommunens arbetsmarknadsaktiviteter som till exempel studiestartsstöd, utbildningsmässor m.m.	3.3 Berörda avdelningschefer i samverkan med romsk brobyggare och samordnare för nationella minoriteten romer, referensgruppen och berörda myndigheter.

3.4 Möjlighet att studera yrkesutbildning med försörjningsstöd. Individuell prövning görs alltid.	3.4 AMF ledningsgrupp.
---	------------------------

PRAKTIK och MATCHNING	
Delmål 4: Bättre matchningsmöjligheter och ökad arbetslivserfarenhet för målgruppens inträde på arbetsmarknaden <i>för de av målgruppen som har behov av det.</i>	
Målgrupp: Den nationella minoriteten romer	
AKTIVITETER	ANSVAR
Aktiviteterna ska genomföras med hänsyn till mäns och kvinnors olika behov och livsvillkor. <i>I de aktiviteter där målgruppens behov behöver utredas ska romsk brobyggare och samordnare för nationella minoriteten romer samt det romska samrådet särskilt involveras.</i>	
4.1 Skapa fokusgrupp tillsammans med romsk brobyggare, personer ur målgruppen samt AMF för att komplettera utbud av insatser för en bättre matchning.	4.1 AMFs stab tillsammans med romsk brobyggare och samordnare för nationella minoriteten romer.
4.2 Möjliggöra förutsättningar för särskild satsning på feriearbete för romska ungdomar.	4.2 AMF enheten för arbete och kompetens/feriearbete och företag. Romska samrådet bör involveras i detta. SCF barn och ungdom, UBF grundskola/gymnasium, SYV samt försörjningsstöd ska hjälpa till att sprida information och motivera till att söka sommarjobb.
4.3 Vid behov möjliggöra för målgruppen att erbjudas yrkesmentorer/utbildningsmentorer med romsk kompetens.	4.3 AMF-strateg i samverkan med romsk brobyggare och samordnare för nationella minoriteten romer.

Relevanta intressenter inom arbetsmarknadsområdet:

Arbetsmarknadsförvaltningen, Arbetsförmedlingen, Region Uppsala, Försäkringskassan, Samordningsförbundet, arbetsgivare samt andra kommuner för att bland annat ta del av hur de arbetar inom arbetsmarknadsområdet, bland annat tidigare pilotkommuner för romsk inkludering, samt föreningslivet.

ARBETSMARKNAD	
SAMORDNINGSÅTGÄRDER som samordningsgruppen kommer att genomföra som stöd till enheterna inom arbetsmarknadsområdet	
AKTIVITETER	ANSVAR
3 a. Ta del av kunskaper och erfarenheter inom området från andra, som t.ex. tidigare pilotkommuner för romsk inkludering.	3 a. Samordnare för nationella minoriteten romer och romsk brobyggare.
3 b. Identifiera personer inom målgruppen som är arbetssökande och i behov av stödåtgärder.	3 b. Romsk brobyggare
3 c. Samhällsorientering: arrangera en inledande introduktionsutbildning om arbetsmarknadsfrågor samt rättigheter och skyldigheter på Kafé Romano.	3 c. Romsk brobyggare arrangerar tillsammans med relevant personal inom AMF.
3 d. Ordna utbildningsinsatser för personal kring romsk historia och livssituation. Synliggöra och sprida information om AFs webbaserade utbildningsmaterial om romsk historia och kultur för arbetsmarknadsförvaltningens personal.	3 d. Samordnare för nationella minoriteten romer och romsk brobyggare i samverkan med AMF.

ÄMNESOMRÅDE 4

SKOLA

(förskola, grundskola, gymnasium och enheten för flerspråkighet)

Inledning skola

Regeringen skriver i den nationella strategin att utbildning är en av de viktigaste faktorerna för att långsiktigt åstadkomma förbättrade levnadsvillkor för den romska befolkningen. Alla barn och elever ska ges förutsättningar att uppnå de nationella målen och utveckla sina kunskaper, färdigheter och kompetenser. Detta gäller befolkningen i stort och innefattar därigenom också romer.

Delegationen för romska frågor uppgav som mål att alla romska barn ska ha grundskolekompetens, lika många romska ungdomar som genomsnittet i riket ska slutföra gymnasiestudier och lika många romska ungdomar som genomsnittet i riket ska studera på högskolenivå och få högskoleexamina. Alla vuxna romer som inte har grundskolekompetens ska kunna skaffa sig det utan ekonomiska eller andra hinder och alla romer ska kunna läsa och skriva.

Orsakerna till många romska elevers svårigheter när det gäller skolan är flera. Delegationen för romska frågor och romska företrädare anser att en förklaring är avsaknaden av en utbildningstradition och det faktum att många vuxna romer inte har någon eller mycket begränsad utbildning. Vidare finns en oro hos många romska föräldrar att förlora barnen till majoritetssamhället och en känsla av meningslöshet när det gäller att gå i skolan, om det ändå inte kommer att leda till ett arbete på grund av direkt eller indirekt diskriminering. Enligt romer själva har den diskriminering som de som vuxna utsatts för också påverkat deras barns självuppfattning och medfört att barnen känt sig otrygga i skolan. Viktiga faktorer för goda resultat är tidig stimulans, trygg skolmiljö, duktiga pedagoger, föräldrans ansvar och stöd.

Det övergripande målet för romsk inkludering inom skolområdet och som togs fram av skolpersonal under workshopen är att alla romska barn ska ingå i 0-19 års perspektiv för att stärka förutsättningarna för goda skolresultat. Skolan ska fortsätta verka för en bra dialog mellan hemmet/föräldrarna och skolan.

Följande aktiviteter har föreslagits av målgruppen och av skolpersonal från utbildningsförvaltningen som deltog i workshopen.

De grönmarkerade målen är skolpersonals ansvar och det blåmarkerade är samordningsgruppens ansvar.

SKOLNÄRVARO och INKLUDERING I SKOLARBETET	
Delmål 1: Stärkt stöd till romska familjer, barn och elever med hög frånvaro	
AKTIVITETER ELEVER	ANSVAR
1.1 På uppdrag av rektor/förskolechef utreda skälen till frånvaro tillsammans med barnet/eleven, familjen och elevhälsan.	1.1 Elevhälsan, mentor/förskollärare med stöd av romsk brobyggare.

1.2 I dialog med barnet/eleven, familjen utveckla en åtgärdsplan för att höja närvaron alt. engagemanget i förskolan/skolan för romska barn/elever som har behov.	1.2 Rektorer, förskolechef, mentor/förskollärare, elevhälsan med stöd av romsk brobyggare.
1.3 Bjuda in studiemotiverade romska elever till skolan som förebilder.	1.3 Elevhälsan och mentor med stöd av romsk brobyggare.
1.4 Goda romska förebilder som är mentorer till eleverna.	1.4 Elevhälsan och mentor med stöd av romsk brobyggare.
FÖRÄLDRAR TILL SKOLBARN	
1.5 Sprida fakta om förskole- och skolsystemet, till exempel frånvarorapporteringssystemet, betygssystemet, läroplan och information om skollagen.	1.5 Förskolechef och rektor på respektive förskola och skola (kan delegeras).

FÖRSTÅELSE och BEMÖTANDE

Delmål 2: Stärkt kunskap hos pedagogisk personal om den nationella minoriteten romers historia, kultur och livssituation

AKTIVITETER	ANSVAR
2.1 Erbjud medarbetarna i förskolan och skolan ökad kunskap och förståelse för romsk historia, kultur, traditioner och nutida livssituation genom:	2.1 Förskola/skola kontaktar romsk brobyggare och samordnare för nationella minoriteten romer.
2.1.1 Personliga möten och föreläsning med romer som kan berätta.	2.1.1 Romsk brobyggare och samordnare för nationella minoriteten romer initierar och bjuder in.
2.2 Ge elever kunskaper om lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk.	2.2 Lärare, modersmåls lärare och med stöd av romsk brobyggare.

<p>2.3 Utveckla ett pedagogiskt material för utlåning till lärare för arbetet med 2.1 - 2.2. Samla ihop materialet lättillgängligt för pedagoger och lägga ut lättillgängligt på Insidan.</p> <p>Inköp av romsk litteratur/t.ex. bok om romer under Förintelsen till skolbibliotek alt klassuppsättningar.</p>	<p>2.3 UBF och romsk brobyggare och samordnare för nationella minoriteten romer i samarbete med kommunikatör.</p> <p>Ta stöd av Skolverket, Forum för Levande Historia, Minoritet.se, Utbildningsradion, Kulturrådet och Upplandsmuséet.</p>
--	--

SKOLRESULTAT Delmål 3: Förbättrade skolresultat genom mer stöd i skolan till romska barn och ungdomar med behov	
AKTIVITETER	ANSVAR
3.1 Ta stöd i skolans studie- och yrkesvägledningsplan.	3.1. Lärare och studie- och yrkesvägledare.
3.1.1 Förstärka studievägledningsarbetet. Lärare ska tidigt informera om utbildningsvägar och olika yrken i de yngre åldrarna för romska barn.	Lärare
3.1.2 Mentorerna och SYV ska uppmuntra romska elever att gå på gymnasieskolornas mäsas, öppna hus samt prova-på-dagarna.	3.1.2. Mentor, studievägledare. Vid behov i samverkan med romsk brobyggare och samordnare för nationella minoriteten romer.
3.2 Söka statsbidrag för läxläsning vid behov.	3.2 UBF I samverkan med skolformerna.

3.2.1 Organisera tid då romsk brobyggare finns tillgänglig som stöd i skolan.	3.2.1 Rektorer och lärare i samverkan med romsk brobyggare och samordnare för nationella minoriteten romer.
3.3 Erbjud utbildning i studieteknik till föräldrar vid efterfrågan.	3.3 Samordnare för nationella minoriteten romer och romsk brobyggare i samverkan med ULB.
3.3.1 Föreläsning arrangeras på Kafé Romano för att informera om studieteknik och studiestöd.	3.3.1 Samordnare för nationella minoriteten romer och romsk brobyggare i samverkan med ULB.
3.4 Uppmuntra till modersmålsundervisning i romani chib.	3.4 Elevhälsan, mentorn uppmuntrar elev och vårdnadshavare att anmäla eleven till modersmålsundervisningen. Kan vid behov ta stöd av romsk brobyggare.
3.5 Anordna mässor för ungdomar där de kan få möta olika yrkesgrupper och få inspiration till fortsatta studier.	3.5 Samordnare för nationella minoriteten romer, romsk brobyggare, i samverkan med det civila samhället, UBF, AMF, professionella/yrkesgrupper lokalt i Uppsala, romska förebilder. Samverka med övriga utvecklingskommuner för romsk inkludering? Samverka med kommunikatör.

Relevanta intressenter för att uppnå goda kontakter mellan målgruppen och skolan för stärkt stöd för romsk inkludering: Målgruppen, lärare, mentorer, förskolechefer, rektorer, elevhälsan, studie- och yrkesvägledare, fritidspersonal, förskolor, öppna förskolor, Triple P, enheten för flerspråkighet, Skolverket, Forum för Levande Historia, Upplandsmuséet, Utbildningsradion, Minoritet.se, Språkrådet, Kafé Romano, Uppsala Läns Bildningsförbund (ULB) med studieförbund, Antidiskrimineringsbyrån i Uppsala (ADU), Barnombudsmannen i Uppsala, skol- och stadsbiblioteken samt bibliotekarie, kyrkans språkgrupper och läsläsningsgrupper, kulturcentra, romsk brobyggare och samordnare för nationella minoriteten romer.

SKOLA: Samordningsgruppens ansvar avseende skolfrågor

AKTIVITETER som utförs av samordningsgruppen	ANSVAR
4 a. Sprida information om aktivitetsplanen inom målgruppen. Vara noga med att inkludera alla romska grupper bosatta i Uppsala (genom flera kanaler såsom mail, dialogmöten, telefonsamtal, sms, hembesök av romsk brobyggare, uppmaning till de romer kommunen redan har kontakt med att sprida information vidare till fler romer som kommunen inte har nått).	4 a. – 4 h. Samordnare för nationella minoriteten romer och romsk brobyggare i samverkan med UBF samt kommunikatörer (inom UBF och SCF).
4 b. Identifiera barn och ungdomar ur målgruppen som är i behov av extra insatser i skolan.	
4 c. Sprida information till skolpersonal om aktivitetsplanen och arbetet i kommunen med romsk inkludering samt möjlighet till stöd. Genom t.ex. skolans intranät/Insidan, broschyrer, roll-ups, vid information på skolledarkonferenser och lärarmöten på skolor.	
4 d. Anordna studiebesök i andra kommuner (bland annat från tidigare pilotkommuner för romsk inkludering) för att inhämta metoder för att arbeta med bland annat goda resultat i skolan, hög närvaro och fritidsaktiviteter bland romska elever.	

4 e. Göra sammanfattning av lämpligt material inom området för romsk inkludering, enkelt och snabbt för skolpersonal att ta till sig och kunna sprida. Använda Insidan och uppsala.se	
4 f. Romsk brobyggare verkar som stöd till romska elever och familjer vid behov samt som stöd till skolpersonal.	
4 g. Anordna informationsträffar för föräldrar på Kafé Romano om förskola, grundskola, gymnasium och högskoleutbildning (för att visa på vilka möjligheter det finns och att hålla drömmar vid liv).	
4 h. Kontakt med enheten för flerspråkighet avseende behov av modersmållärare i romani chib.	
4 i. Fortsatt göra hembesök och söka upp de familjer som inte kan/önskar delta vid Kafé Romanos aktiviteter, för att sprida information om skolan.	4 i. Romsk brobyggare/samhällsväglare i samverkan med målgruppen.

5. SAMORDNING MELLAN KOMMUNENS ALLA AKTÖRER

Övergripande mål: Förbättrad samordning internt och externt mellan olika aktörer för bättre stöd till målgruppen för romsk inkludering. Huvudansvar för samordning mellan aktörer har samordningsgruppen.

INTERN och EXTERN SAMVERKAN Förbättrad samverkan internt inom kommunens verksamheter samt samverkan externt med relevanta aktörer Samordningsgruppen har huvudansvar för samverkan	
AKTIVITETER	ANSVAR
INTERN SAMVERKAN	

5a. Ta fram informationsmaterial och sprida till personal inom kommunen om att Uppsala är en utvecklingskommun för romsk inkludering via bl. a. Insidan, delta på API möten.	5a. Samordnare för den nationella minoriteten romer koordinerar detta med kommunens kommunikatörer.
5b. Avstämningsmöten gällande utvecklingsområden/erfarenhetsutbyte mellan kontaktpersoner inom socialtjänst där brobyggare och samordnare närvarar.	5 b. Enhetschefer försörjningsstöd/AMF och SCF.
5 c. Vid behov samverka mellan socialtjänst och skola samt romsk brobyggare.	5 c. SCF och UBF Socialtjänst i samverkan med skolan, vid behov stöd av romsk brobyggare och samordnare.
5 d. Synliggöra Arbetsförmedlingens webbaserade utbildningsmaterial om romsk kultur och historia även inom annan kommunal förvaltning som t.ex. inom socialtjänst, arbetsmarknad och skola.	5 d. Samordnare för nationella minoriteten romer och romsk brobyggare.
5 e. Samverka i framtagande av ett utbildningsmaterial för personal inom kommunen om romsk kultur, historia och livssituation.	5 e. Samordnare för den nationella minoriteten romer och romsk brobyggare i samverkan med respektive förvaltning.
EXTERN SAMVERKAN	
AKTIVITETER	ANSVAR
5 f. Inhämta kunskap om vilka ideella aktörer och andra verksamheter som finns. Uppsala kommun kan inte lyckas med romsk inkludering om inte samarbetspartners som andra myndigheter och civilsamhället engageras i frågan.	5 f. Respektive kontaktperson inom sitt område.
5 g. Kunskaps- och erfarenhetsutbyte, studiebesök i andra kommuner, t.ex. andra utvecklingskommuner för romsk inkludering och tidigare pilotkommuner för romsk inkludering.	5 g. Samordnare för den nationella minoriteten romer

Relevanta intressenter för att uppnå god samverkan för romsk inkludering:

Målgruppen och Uppsala Läns Bildningsförbund (ULB), Kommunledningskontoret, Socialförvaltningen, Utbildningsförvaltningen, Kulturförvaltningen, Arbetsmarknadsförvaltningen, alla kommunala bolag, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Skatteverket, Region Uppsala, Samordningsförbundet, romsk brobyggare, samordnare för den nationella minoriteten romer, Antidiskrimineringsbyrån i Uppsala (ADU), Barnombudsmannen i Uppsala, Upplandsmuséet, övriga utvecklingskommuner för romsk inkludering samt tidigare pilotkommuner för romsk inkludering, Länsstyrelsen i Stockholms Län, Uppsala Universitet, svenska kyrkan och andra kyrkliga sammanslutningar.

Bilaga 1

FÖLJA UPP VERKSAMHETEN OCH MÄTA RESULTAT AV ROMSK INKLUDERING

Under genomförande av perioden som utvecklingskommun för romsk inkludering kommer samordningsgruppen att koordinera och kontinuerligt följa upp resultat. För att följa upp utfall av aktiviteter har samordningsgruppen tagit fram nedanstående indikatorer och verifieringskällor för respektive ämnesområde i planen.

INDIKATORER OCH VERIFIKATIONSKÄLLOR

ÄMNESOMRÅDE 1: CIVILSAMHÄLLETS ORGANISERING/ DEMOKRATISKT INFLYTANDE OCH DELAKTIGHET

DEMOKRATISKT INFLYTANDE och CIVILSAMHÄLLETS ORGANISERING: Delmål: Förbättrad organisering bland romer i Uppsala för stärkta förutsättningar för inflytande i kommunala verksamheter.	
INDIKATORER	VERIFIKATIONSKÄLLOR
1a. Åsikter bland målgruppen om genomförda aktiviteter inom organisering	1a. Intervjuer med målgruppen, kvinnor, män inom alla grupper av romer i Uppsala
1b. Exempel på aktiviteter som har tagits inom och för målgruppen beträffande inflytande och organisering	1b. Rapportering från samordningsgruppen
1c. Åsikter bland kommunanställda om inflytande bland romer, samverkan med och organisering av målgruppen	1c. Intervjuer bland kommunanställda inom områdena kultur, socialtjänst, arbetsmarknad och skola

ÄMNESOMRÅDE 2: SOCIALTJÄNST/KONTAKT MED MYNDIGHETER

SOCIALTJÄNST Delmål: God dialog och stöd från socialtjänst till målgruppen	
INDIKATORER	VERIFIKATIONSKÄLLOR
2a. Åsikter inom målgruppen om kontakt och stödåtgärder inom socialtjänstområdet som har riktats till romska familjer	2a. Intervjuer med målgruppen, intervjuer med kvinnor och män samt barn som haft kontakt med socialtjänsten
2b. Exempel på aktiviteter som har tagits av och inom socialtjänst	2b. Rapportering från samordningsgruppen
2c. Åsikter bland socialtjänstpersonal om de aktiviteter som har tagits för målgruppen romer och dess effekter	2c. Intervjuer med socialtjänstpersonal samt enkät

ÄMNESOMRÅDE 3: ARBETSMARKNAD

ARBETSMARKNAD	
Delmål: Förbättrade förutsättningar att komma i sysselsättning för de romer i Uppsala som är utanför arbetsmarknaden	
INDIKATORER	VERIFIKATIONSKÄLLOR
3a. Åsikter inom målgruppen om arbetsmarknadsåtgärder för romer, aktiviteter tagna av kommunen som har riktats till arbets sökande inom målgruppen	3a. Intervjuer med målgruppen, intervjuer med kvinnor och män som har haft kontakt med kommunens arbetsmarknadsförvaltning och AF.
3b. Exempel på aktiviteter som har tagits för romer inom arbetsmarknadsområdet	3b. Rapportering från samordningsgruppen
3c. Åsikter bland personal vid Arbetsförmedlingen och arbetsmarknadsförvaltningen om de stöd åtgärder till målgruppen och dess effekter	3c. Intervjuer med kommunens personal inom arbetsmarknadsområdet samt enkät till personal

ÄMNESOMRÅDE 4: SKOLA (förskola, grundskola, gymnasium och enheten för flerspråkighet)

GRUNDSKOLA och GYMNASIUM	
Delmål: Förbättrade förutsättningar i skolan för romska barn.	
INDIKATORER	VERIFIKATIONSKÄLLOR
4a. Åsikter inom målgruppen om de stödåtgärder som har riktats till romska elever och föräldrar	4a. Intervjuer med målgruppen, elever och föräldrar, romer i Uppsala
4b. Exempel på aktiviteter som har tagits inom skolan för att stödja målgruppen romska elever	4b. Rapportering från samordningsgruppen
4c. Åsikter bland skolpersonal om stödåtgärder som har tagits för romska elever samt om resultat av aktiviteter	4c. Intervjuer/enkät bland/till skolpersonal (inkl. elevhälsan) inom grund- och gymnasieskola

RISKANALYS och RISKHANTERING - viktiga frågor att hantera för att uppnå hållbara resultat

För att säkerställa att en plan blir hållbar så bör man alltid kontinuerligt genomföra en riskanalys samt upprätta en riskhanteringsplan. Under avsnitten nedan beskrivs den inledande riskanalys som genomförts.

ÄMNESOMRÅDE 1: CIVILSAMHÄLLETS ORGANISERING/DEMOKRATISKT INFLYTANDE OCH DELAKTIGHET

Riskanalys och riskhantering avseende organisering

Potentiella risker	Riskhantering
a. Svårigheter att hitta målgruppen på grund av långvarig diskriminering.	a. Identifiera föreningar och engagerade personer i målgruppen och stötta dem att bilda en förening.
b. Tveksamhet inom målgruppen att engagera sig, bl.a. på grund av misstro till majoritetssamhället, genom historien har man inte sett resultat av sitt engagemang.	b. Delaktighet att utveckla aktivitetsplanen. Stödja gruppen att träffas genom Kafé Romano och genom att bilda en gemensam förening.
c. Svårighet att hitta en lokal på grund av kostnader.	c. Utreda förutsättningar för stöd till lokalhyra alt. subventionering.

ÄMNESOMRÅDE 2: SOCIALTJÄNST/KONTAKT MED MYNDIGHETER

Riskanalys och riskhantering inom Socialtjänstområdet

Potentiella risker	Riskhantering
a. Svårigheter att hitta målgruppen på grund av långvarig diskriminering.	a. Engagera personer i målgruppen att vara behjälpliga att sprida budskap om att stöd finns att få samt att sprida information genom bland annat Kafé Romano.
b. Att insatserna inte kan prioriteras, relativt liten målgrupp det gäller.	b. Visa på att detta är ett uppdrag från regeringen och att det nationellt är en prioriterad fråga. Visa på att detta arbete- och att ett inkluderande arbetssätt gynnar alla.
c. Den tunga arbetsbelastningen inom socialtjänsten. Det är även sårbart med endast en brobyggare.	c. Förankring av aktivitetsplanen hos chefer samt anställa fler romska brobyggare. Arbeta från olika håll i grupper, samverka för att få hållbara effekter.

ÄMNESOMRÅDE 3: ARBETSMARKNAD

Risicanalys och riskhantering inom arbetsmarknadsområdet

Potentiella risker	Riskhantering
a. Svårigheter att hitta målgruppen på grund av långvarig diskriminering.	a. Engagera personer i målgruppen att vara behjälpliga att sprida budskap om att stöd finns att få samt att sprida information genom bland annat Kafé Romano.
b. Risk för delmål 1 arbetsmarknad: Kostsamt, dyra lösningar	b. Ev. genomföra i projektform och man kan lyfta fram att de lösningar man tar fram även skulle passa för en bredare målgrupp, inte enbart för romer utanför arbetsmarknaden.
c. Risk för delmål 2: Ev. inte ett prioriterat område för målgruppen	c. Vara noggrann med vilka som erbjudandet avser samt var tydlig med syftet med insatsen. Ev. erbjuda ett bredare utbildningspaket.
d. Risk för delmål 3: Målgruppen anser ev. inte att praktik är attraktivt	d. Var tydligt med syftet och att praktik ger långsiktiga effekter, se till att det blir bra praktikmöjligheter.
e. Att vi inte når ut med information, vilket kan leda till fortsatt diskriminering av målgruppen.	e. Involvera brobyggare och ev. gå ihop med andra myndigheter för att finansiera insatsen.

ÄMNESOMRÅDE 4: SKOLA (förskola, grundskola, gymnasium och enheten för flerspråkighet)

Potentiella risker	Riskhantering
a. Svårigheter att hitta målgruppen på grund av långvarig diskriminering.	a. Engagera personer i målgruppen att vara behjälpliga att sprida budskap om att stöd finns att få samt information till och i skolor samt förskolor (till personal och elever/barn).
b. Lärarnas redan fulla uppdrag.	b. Skolchefer, förskolechefer, rektor ger klara direktiv för att prioritera frågan.
c. Att vi inte når fram med budskap i skolan och i hemmen.	c. Söka nya vägar, göra om planen, vara i hårdig, hålla ut, inte ge upp.
d. Svårighet att fortsatt arbeta med romsk inkludering då bidragsperioden är över.	d. Lägga ansvar på befattningar inte på enskilda personer.
e. Kan öka motsättningarna mellan olika grupperingar "varför får de stöd och inte vi?"	e. Peka på lagstiftningen, värdegrund, demokratiuppdrag, se till och visa på att detta arbete gynnar alla.